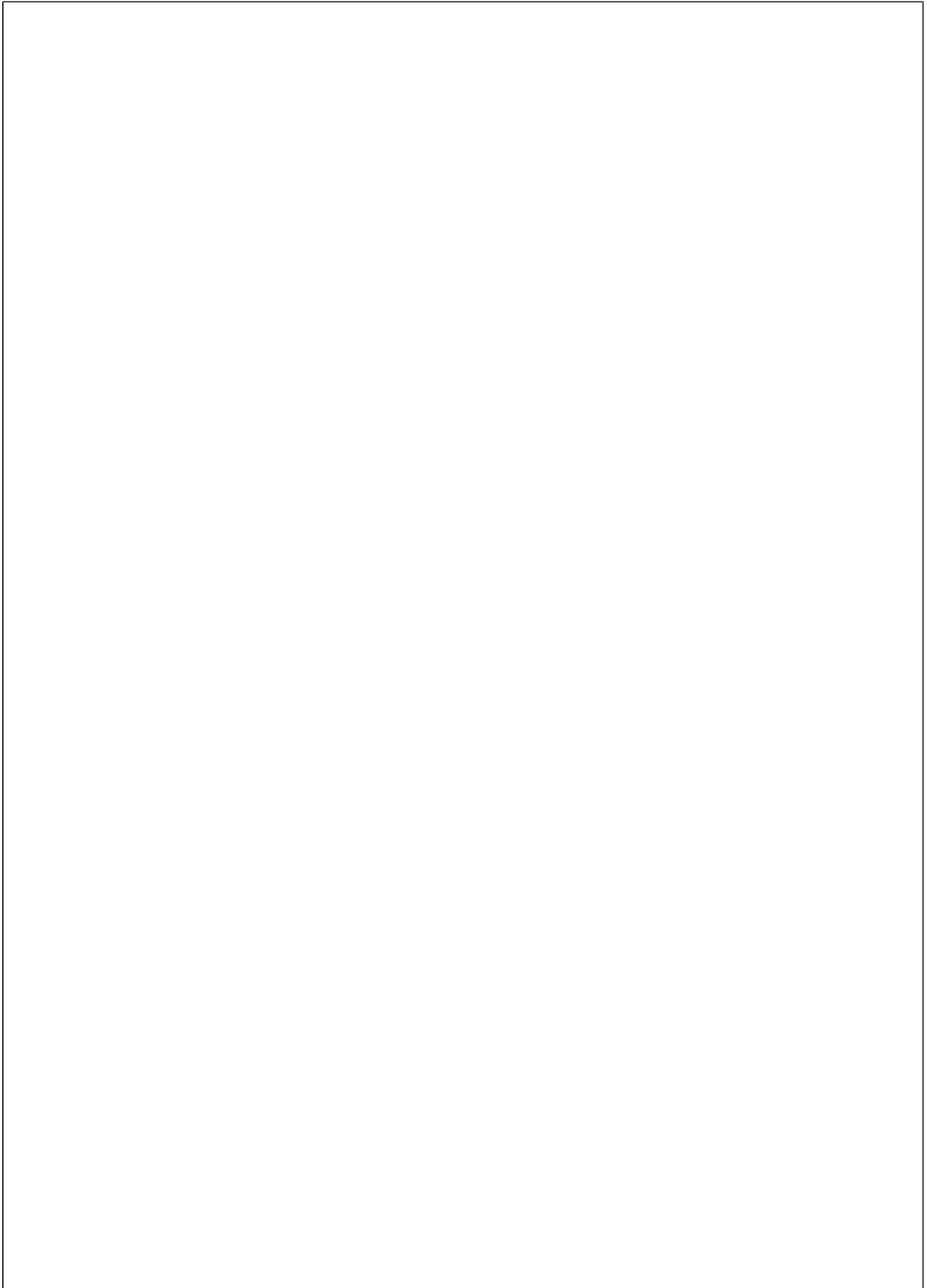

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/194484,Spotkanie-edukacyjne-W-holdzie-Ofiarom-Oblawy-Augustowskiej-Dabrowa-Bialostocka-.html>
04.03.2026, 04:51

Spotkanie edukacyjne „W hołdzie Ofiarom Obławy Augustowskiej” – Dąbrowa Białostocka, 30 listopada 2023

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Dąbrowie Białostockiej odbyło się spotkanie edukacyjne „W hołdzie Ofiarom Obławy Augustowskiej”. Gospodarzami wydarzenia byli Burmistrz Dąbrowy Białostockiej Artur Gajlewicz oraz prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki.

30.11.2023

Polska po roku 1945 była spełnieniem marzeń komunistów i obcego mocarstwa Imperium Sowieckiego, które planowało zdobyć Polskę jeszcze w okresie międzywojennym. Agentura sowiecka, komunistyczna partia Polski, inne komunistyczne partie w Europie Wschodniej i Zachodniej dążyły do tego, aby objąć tereny Rzeczypospolitej.

Wybuch II Wojny Światowej i sojusz Hitlera ze Stalinem był dalszą częścią realizacji tego planu.

Przy obojętności państw zachodnich, przy złych decyzjach i braku wiedzy w latach 1944-1945 ziemie Rzeczypospolitej stały się kolonią obcego mocarstwa, Związku Sowieckiego.

Tym krótkim rysem historycznym zaczął swoje przemówienie prezes IPN dr Nawrocki. Podkreślił, że Polska nie została wyzwolona przez Sowietów w 1945 roku oraz że polskie społeczeństwo nie popierało partii komunistycznych.

Jak mówią badania polskiego rządu emigracyjnego, który przebywał w Londynie, zaledwie 3-5% polskiego społeczeństwa popierało partie komunistyczne. Ale to nie przeszkodziło Sowietom rządzić Polską przez kolejne dekady, rozszerzając strukturę aparatu bezpieczeństwa, rozszerzając system represji, mordując około 50 tysięcy polskich bohaterów w lasach, w katowniach i na ulicach.

Największą zbiorową zbrodnią systemu komunistycznego po roku 1945 była Zbrodnia Augustowska, Obława Augustowska, której Dąbrowa Białostocka jest częścią – dodał prezes Nawrocki.

Na koniec swojego wystąpienia prezes IPN zwrócił się do licznie przybyłej młodzieży.

To część waszej lokalnej, regionalnej tożsamości. Osoby, które zostały zamordowane, zginęły za sprawą złego systemu komunistycznego, który trwoży także nas dzisiaj w XXI wieku. Bowiem mentalnie Federacja Rosyjska i dzisiejsza Białoruś są związane z systemem komunistycznym, który od stu lat się nie zmienił, który od stu lat jest zagrożeniem dla wolnej Europy, dla państwa polskiego i dla wszystkich naszych sąsiadów.

Pamiętajcie o tych ofiarach zbrodni komunistycznych, które są związane z waszym regionem. Kochajcie Polskę i czytajcie z historii zagrożenia, bo historia i przeszłość jest jedyną rzeczą pewną. Przyszłości nie potrafimy przewidzieć. Nie wiemy, co się stanie, ale wiemy, co się stało – zakończył prezes IPN.

Po okolicznościowych wystąpieniach odbyła się prelekcja Jarosława Wasilewskiego, historyka z Oddziałowego Biura Badań Historycznych Oddziału IPN w Białymstoku na temat przebiegu Obławy Augustowskiej w lipcu 1945 roku.

Na koniec spotkania zebrani goście złożyli kwiaty pod pomnikiem Ofiar Obławy Augustowskiej i oddali hołd polskim bohaterom.

Dzięki staraniom m.in. burmistrza Dąbrowy Białostockiej Artura Gajlewicza w [październiku 2023 roku w mieście stanął Pomnik Ofiar Obławy Augustowskiej](#), którego fundatorem jest Instytut Pamięci Narodowej.

Wśród zaproszonych na spotkanie gości byli m.in. kombatan AK Edward Rećko oraz ks. Andrzej Horaczy, proboszcz parafii pw. św. Stanisława BM, przy której został odsłonięty pomnik.

Najbardziej tragiczną odłoną działań NKWD w Polsce była Obława Augustowska. Celem tej operacji było rozbicie oddziałów partyzanckich operujących na pograniczu polsko-litewskim – w Puszczy Augustowskiej i na terenach do niej przyległych.

Zarówno powiat suwalski, jak i augustowski po opuszczeniu przez frontowe wojska Armii Czerwonej w styczniu 1945 r. zostały praktycznie opanowane przez podziemie niepodległościowe. Partyzantka zwalczała terenowe agendy nowej władzy i komunistyczny aparat represji. W powiecie suwalskim do końca maja 1945 r. rozbito siedemnaście z osiemnastu posterunków MO, z czternastu zarządów gmin – działały tylko dwa. Rosyjski badacz Nikita Pietrow sugeruje, że – oprócz wzmożonej aktywności podziemia – przyczyną sowieckiej operacji mogło być zabezpieczenie przejazdu Józefa Stalina na konferencję w Poczdamie. Podjęto wówczas bezprecedensowe środki ostrożności – na terytorium Polski każdy kilometr torów był strzeżony przez ośmiu, dziesięciu żołnierzy Wojsk Wewnętrznych NKWD.

Obława Augustowska została przeprowadzona siłami 50. armii 3. Frontu Białoruskiego oraz 62 Dywizji Wojsk Wewnętrznych NKWD. Akcją dowodzili: Zastępca Szefa Głównego Zarządu Kontrwywiadu Smiersz gen. major Iwan Gorgonow oraz Szef Zarządu Kontrwywiadu 3. Frontu Białoruskiego gen. porucznik Paweł Zielenin. W operacji brali udział również funkcjonariusze lokalnych struktur polskiego komunistycznego aparatu bezpieczeństwa i milicji oraz ich tajni współpracownicy. Ponadto w powiecie suwalskim zaangażowane zostały dwie kompanie 1. Praskiego Pułku Piechoty WP.

Między 12 a 19 lipca 1945 r. oddziały sowieckie przeprowadziły szereg lokalnych operacji, podczas których zatrzymywano zarówno ludzi podejrzanych o kontakty z partyzantką niepodległościową, jak również osoby zupełnie przypadkowe, przebywające jedynie poza swoim miejscem zamieszkania. Sposoby i okoliczności aresztowania poszczególnych osób były różne – w domach, na drogach, w pracy, na polach, niekiedy otaczano całe wsie. W Jaziewie zwołano wiejskie zebranie, a następnie zatrzymano wszystkich jego uczestników. Kilkudziesięciu partyzantów dostało się w ręce NKWD po bitwie nad jeziorem Brożane.

21 lipca 1945 r. Szef Głównego Zarządu Kontrwywiadu Smiersz Wiktor Abakumow informował ludowego komisarza spraw wewnętrznych Ławrientija Berię, że podczas obławy zatrzymano 7049 osób, z których po przesłuchaniu (tzw. filtracji) 5115 zostało wypuszczonych. Aresztowanych Litwinów przekazano organom NKWD LSRS. 592 Polaków nigdy nie wróciło do domów – zostali

zamordowani i pochowani w nieznanym miejscu.

Chociaż rozstrzeliwania podczas podobnych operacji czekistowsko-wojskowych były normalną praktyką, to liczba eksterminowanych osób czyni z Obławy Augustowskiej największą masową zbrodnię, popełnioną na cywilach w Europie między zakończeniem II wojny światowej a wojną w byłej Jugosławii w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Do dziś nie udało się ustalić miejsca spoczynku ofiar tej zbrodni.

Fragment tekstu autorstwa Marcina Markiewicza pt. „Wyzwolenie czy okupacja?”, opublikowanego w 2016 r. albumie „Nowe zniewolenie. Obława Augustowska. Lipiec 1945” przez białostocki oddział IPN.

{GALERIA:941509-941512-941515}

Dowiedz się więcej:

- [Obława Augustowska](#)
- [Jarosław Schabieński: Obława Augustowska](#)
- [Anna Pyżewska: Nie pozostał żaden ślad](#)
- [Jarosław Wasilewski: „W tym przypadku pomyliliśmy się. Ale znajdziemy NASZYCH”. W poszukiwaniu prawdy o Obławie Augustowskiej w latach 1987–1989](#)
- [Jan Puścian, Jarosław Wasilewski: Z myśliwskich ścieżek ku świadectwu o ostatnim etapie Obławy Augustowskiej](#)
- [Diana Maksimiuk: Leśnicy – ofiary Obławy Augustowskiej](#)
- [Jarosław Wasilewski: Z Sowietami przeciw Polakom: UB i LWP w Obławie Augustowskiej](#)
- [Diana Maksimiuk: Były ofiary. Byli oprawcy](#)

Obejrzyj:

- [IPNtv: Obława reż. Beata Hyż-Czołpińska - film dokumentalny](#)
- [Obława Augustowska: Bez przedawnienia cz. 2 – konferencja naukowa](#)
- [Ekspertyza. Obława Augustowska](#)

Pobierz:

- [Ofiary Obławy Augustowskiej](#)
- [Dodatek Oddziału IPN w Białymstoku do „Kurier Porannego” i „Gazety Współczesnej” przygotowany został w związku 78. rocznicą zbrodni popełnionej na obywatelach polskich - mieszkańcach Ziemi Augustowskiej i Suwalszczyzny.](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Relacja